

En rekke fremtredende politikere og bedriftsledere har latt seg intervjuer av en privatperson – og attpåtil betalt for det – i den tro at det dreier seg om et offentlig prosjekt. Det er det ikke.

Intervjuer.
Jan Eidi

118397

Ledere føler seg lurt av privat historieforsker

OLAV TRYGGE STORVIK

Finansminister Gudmund Restad og seks av hans forgjengere, flere tidligere statsministre og mange sentrale bedriftsledere har velvillig stilt seg til disposisjon for et lengre videointervju med Jan Eidi, tidligere områdedirektør for Folkeuniversitetet Sør.

Eidi markedsfører sitt prosjekt – «Hvem ble ledere i Norge i det 20. århundre?» – som et samarbeid mellom et eget prosjekt, Norgesdokumentasjon, og Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana (NBR). Hensikten er, ifølge Eidi, at kommende generasjoner skal få levende bilder av norske ledere.

Mange stiller opp, ikke minst fordi de tror på påstanden om Nasjonalbibliotekets engasjement. Men biblioteket i Mo i Rana vil ha seg frabedt at deres navn brukes i markedsføringen av prosjektet.

– Vi tar skarp avstand fra Eidis påstand om at NBR er samarbeidspartner, sier førstestekonsulent Jonny Edvardsen ved NBR:

– Hvis vi skulle gått inn i prosjektet, måtte vi hatt kontroll med hvordan det legges opp, hvem som kontaktes og hva som skal gjøres med materialet. Det har vi ikke, opplyser Edvardsen. Han legger til at Eidi har fått tilatelse til å lagre videokassetten sine i bibliotekets klimastyrte sikringsmagasin.

Skurrer

– Jeg synes dette skurrer, sier tidligere finansminister Sigbjørn Johnsen, en av finansministrene som har stilt opp til en times intervju.

– Jeg er tilhenger av å vite hva jeg er med på. Jeg ville tenkt meg om hvis jeg hadde visst at det ikke dreide seg om et samarbeidsprosjekt med NBR, sier han.

Nasjonalbiblioteket har fått mange henvendelser fra folk som har oppfattet NBR som ansvarlig for prosjektet. Derfor sendte biblioteket et brev til Eidi 6. mai i fjor og ba ham sørge for å fjerne NBRs navn fra markedsføringen. Men så sent som 4. januar i år brukte Eidi fortsatt NBRs navn i markedsføringen av sitt prosjekt. Eidi hevdet overfor Aftenposten at han ikke har mottatt dette brevet, at Posten kan ha rottet det bort.

På spørsmål om hvordan han i det hele tatt kan hevde å ha et samarbeid med NBR, svarer Eidi at han i mars i fjor mottok et annet brev fra NBR, hvor biblioteket sa seg villig til å oppbevare materialet og uttalte at man fant det interessant.

Eidi henvender seg først og fremst til sentrale politikere og bedriftsledere, men vil etter hvert forsøke å få avtaler med ordførere og kommunale kulturpersonligheter landet over.

– Det er en Sareptas krukke, som aldri går tom, sier han.

Intervjuet.
Osmund Ueland

Må betale

Eidi krever penger av intervjuobjektene for å få finansiert prosjektet sitt. Han opererer med et hierarkisk system i betalingen. Stats- og finansministre slipper å betale. Andre statsråder må ut med 1500 kr. Bedriftsledere avkreves 5000 kr.

– Det må jeg ha for å dekke mine utgifter til fotograf, reise og opphold, forklarer Eidi.

Konsernsjef Osmund Ueland i NSB har betalt 5000 kr. for å la seg intervjuer en time.

– Jeg fikk en beskrivelse av prosjektet og syntes det var en god idé. Men en vesentlig grunn til at jeg sa ja, var at det dreide seg om et samarbeidsprosjekt med Nasjonalbiblioteket i Rana, sier han.

Misvisende

Eidi har oppført en liste med prosjektmedarbeidere. En av dem som står oppført på denne listen, er førsteamanuensis Jostein Saakvitne ved Høgskolen i Bergen. Men til Aftenposten sier Saakvitne:

– Jeg har bedt om at mitt navn fjernes, men det har ikke Eidi gjort. Jeg har ikke vært med i dette prosjektet og kan ikke gå god for det.

En annen oppført medarbeider er professor, dr. med. Anders Chr. Gogstad ved Universitetet i Bergen. Ifølge Gogstad er uttrykket medarbeider misvisende. Rådgiver er mer dekkende, mener han, og viser til at han har en perifer rolle.

Tidligere statsminister Kåre Willoch opplyser at han i prinsippet har svart ja til intervju, men det er ikke avtalt tidspunkt. Det samme gjelder stortingspresident Kirsti Kolle Grøndahl og statsminister Kjell Magne Bondevik.

Intervjuet.
Sigbjørn Johnsen

Sagt ja. Kåre Willoch

Sagt ja. Kjell Magne Bondevik

- Basert på inkompetanse

For noen år siden startet Jan Eidi opp et annet prosjekt «Norge under okkupasjonen» hvor han bl.a. intervjuet mange som deltok i Milorg, Nasjonal Samling og frontkjemper.

Flere tusen skolebarn ble også engasjert til å gjennomføre intervjuer i sine nærmiljøer. Dette prosjektet er ennå ikke helt avsluttet.

– Det var en god idé å få skolebarn engasjert i stoffet, sier historiker Guri Hjeltnes. Sammen med forfatter Randi Bratteli deltok hun i et faglig råd for prosjektet.

– Dessverre tok ikke Eidi hensyn til at vi ikke ønsket å ha noe med prosjektet å gjøre.

Så sent som i fjor ble hun oppringt av en tredjeperson som ønsket å vite om hun sto som faglig garantist for Eidis prosjekt. Hjeltnes sier at både hun og Randi Bratteli følger at Eidi har utnyttet dem.

Professor Tore Pryser ved Høgskolen på Lillehammer har imidlertid vært tilknyttet Eidis prosjekt frem til i dag, men aviser at han deltar i et faglig råd eller styre av prosjektet. – Jeg er en slags rådgiver, sier han: – Eidi ringer av og til, men han har ikke så lett for å høre på råd. Han spør gjerne først om det er noe han egentlig

med okkupasjonsprosjektet, har en viss faglig verdi, men det kommer skjevt ut når Eidi prøver å tolke og analysere de rådata som er samlet inn.

- Inkompetanse

Andre historikere er mer knusende i sin dom: – Eidis virksomhet er basert på faglig inkompetanse og prosjektets historiskfaglige verdi er så lik null som mulig, sier Arnfinn Mo land, direktør ved Hjemmefrontmuseet. Som eksempel nevner han at folk som står oppført som intervjuet under prosjektet, aldri er blitt intervjuet.

– Eidi har brukt oss og vi har strevd med å komme oss ut av hans omfavnelse.